

QUÈ PASSA EN EL MÓN AMB L'EDUCACIÓ?

Per Pere Polo, membre de l'STEI.

Vivim un temps bastant convuls: econòmicament, culturalment, socialment, laboralment i políticament... Només cal recordar les diferents situacions viscudes a Amèrica Llatina amb les seves noves formes de cops d'estat, girs polítics cap a polítiques conservadores, la influència de les noves esglésies i els seus predicadors, en l'elecció de dirigents polítics, així com en l'aplicació de conceptes morals i socials, totalment conservadors: recordem Brasil, Hondures, Argentina, Paraguai, Perú, Guatemala... Hem de tenir molt presents els esdeveniments recents de l'Equador, Xile, Bolívia, Haití. El canvi de signe polític a l'Argentina i esperant la segona volta de l'Uruguai.

No podem oblidar-nos del que està passant a Europa, Xina, l'oblidada Àfrica...

Tot això no podia deixar al marge el complex panorama del món educatiu. Són molts els vocables, són molts els conceptes, són moltes les expressions sobre l'educació. El món educatiu està bastant regirat i, per això, intentarem donar una visió d'allò que està passant.

Quan va començar la crisi, o l'anomenada crisi, vàrem veure que qui més la patia, a més de les persones, era educació, sanitat i pensions. Tots aquests drets, que varen ser retallats, encara avui dia no han estat restablerts; per tant, continuem en la mateixa esfera de retallades. Com bé diu el sociòleg Marc Roitman, podríem parlar de la pèrdua de ciutadania, entesa aquesta com a pèrdua dels drets que els homes i les dones havien anat conquistant al llarg del segle XX i aquests eren drets econòmics, socials, culturals.... Potser davant aquesta pèrdua ens hauríem de preguntar què entenem per educació i per què l'educació; i a partir d'aquí podríem parlar del

tan esbombat vocable pacte o pactes per l'educació. L'educació no és anar a cercar l'excel·lència, la competitivitat d'uns contra els altres, ser el millor..., encara que avui dia, assistim a un nou moviment d'educació cooperativa. I continuant amb les paraules del sociòleg Marc Roitman, ens adonarem llavors que el que hauríem de fer amb l'educació és aconseguir persones que sàpiguen participar i que participin, que sàpiguen demanar i transformar la lògica del capitalisme. En una paraula, persones que pensin, que proposin, que critiquin, i que actuïn, no de forma individualista, sinó com un subjecte col·lectiu, ja que ens trobam en aquesta societat. <https://www.lavanguardia.com/participacion/lectores-corresponsales/20191005/47787572025/marcos-roitman-neoliberalismo-ciudadania-politica-capitalismo-digital-democracia.html>

Com bé diu el sociòleg Marcos Roitman, podríem parlar de pèrdua de ciutadania, entesa com a pèrdua de drets que homes i dones han anat conquerint al llarg del segle XX.

Si fesim un recorregut des dels Estats Units cap a l'Argentina, nosaltres podem veure el que últimament està passant en els diferents països, lluites de professorat, alumnat, pares i mares... No parlarem aquí de tots aquells llocs en què ni tan sols poden exercir el dret a l'educació (per manca de recursos, manca de polítiques, allunyament dels centres de poder...). Potser sigui interessant fer-ho per tenir

Worried-girl-413690_1920 Pixabay.

una visió de conjunt i adonar-nos que la reivindicació: l'educació és un dret i no un servei, té contradiccions a l'hora de defensar una escola pública per a totes i per a tots.

ESTATS UNITS

Als Estats units ens trobam amb el deute dels estudiants nord-americans que està entorn de més d'un bilió i mig de dòlars, és a dir, que aquest és el muntant que els estudiants han fet per mor dels préstecs per poder estudiar. El dret a l'educació com veiem està molt lluny d'aconseguir-se. Aquest deute afecta 43 milions de nord-americans, un de cada sis ciutadans del país. Hi ha diverses propostes en el conclave demòcrata per veure de quina forma es pot solucionar aquest problema.

El sindicat de mestres de Chicago estava de negociació per aconseguir tot un seguit d'objectius: aules amb menys estudiants, més treballadors socials, més treballadors en biblioteques, més infermeres, més educadors especials, reducció de costos de les cures de salut, més augment de plantilla de mestres i millores econòmiques per a les mestres. Havia de consultar les bases, si no aconseguien els seus objectius, per a realitzar vaga. Uns 300.000 estudiants podrien veure's afectats. La vaga va entrar en el seu

vuitè dia el dilluns, 29.10.2019. La vaga va començar el 17 d'octubre.

També 30.000 mestres varen iniciar una vaga indefinida, a principi d'any, a Los Ángeles. La seva realització va afectar al voltant de 640.000 estudiants.

MÈXIC

La vaga dels mestres va paraitzar la ciutat de Mèxic, una protesta massiva de milers de docents contra la reforma educativa.

Les demandes de la Coordinadora Nacional de Treballadors de l'Educació en aquesta protesta havia d'incloure, entre d'altres, la readmissió de 586 professors que no varen voler participar en les avaluacions, l'alliberament dels comptes bancaris amb uns 7 milions de dòlars i la derogació de la reforma educativa que estava en marxa.

El 20 de setembre va ser aprovada la nova llei de reforma que havia promès el president Andrés Manuel López Obrador. Així doncs, Mèxic posa fi a un model educatiu de més de 70 anys. A més, s'aprova la Llei general del sistema de carrera per a les mestres i els mestres, que elimina l'avaluació docent com a element per a l'assignació de places, qualifi-

cada com a punitiva pels diputats de la majoria al Congrés.

GUATEMALA

Durant el mes de juny juliol i agost, a Guatemala es varen suspendre les classes a la Universitat de San Carlos. Aquesta va ser presa pels estudiants. Diverses varen ser les reivindicacions: entre elles demanar que s'aturàs la repressió i la persecució per la participació en les manifestacions, que els espais públics no s'utilitzassin per institucions alienes a la usada per la USAC, rescissió del conveni entre la universitat i la càmera d'indústria on es pretén condicionar l'exercici de la pràctica d'afavorir interessos privats, establir la gratuïtat general i total en el que és la programació acadèmica del preparatori i de l'examen d'orientació vocacional i així podríem continuar amb moltíssimes més reivindicacions.

HONDURES

Durant els dies del mes de juliol, agost i setembre, hem assistit a un degotís de notícies sobre mobilitzacions. Hi va haver enfrontaments molt forts entre la policia i els manifestants que havien convocat, essencialment, una aturada nacional de mestres i de metges, sobretot per intentar evitar les reformes que pretenia el govern dedicades essencialment a propiciar acomiadaments i la privatització de l'educació i de la salut.

En tots els països hi ha un denominador comú: privatitzacions de l'educació, la salut i retallada de pensions.

COSTA RICA

La major vaga a Costa Rica en 18 anys continuava endavant el 20 de setembre sense aspectes de solució a curt termini. El principal problema era la reforma fiscal, amb la consegüent retallada en sanitat, educació i salaris a empleats públics.

Sobretot lluiten contra la privatització de serveis públics i lliurament d'aquests al sector empresarial, amb fins lucratiu. Els docents tenien diverses reivindicacions en contra de projectes de llei que consideraven lesius per a la classe treballadora.

COLÒMBIA

Amb l'inici del període legislatiu, 20 de juliol, es va donar a conèixer una reforma que l'uribisme estava preparant. A la pràctica, pretenien prohibir les aturades de mestres a Colòmbia. "Si l'educació és un servei públic essencial, no importa que el prestin privats, com passa en el cas dels serveis públics, ha de tenir les mateixes condicions per a totes les escoles i institucions del país...". "Si aquesta iniciativa es converteix en realitat, els mestres no

podrien deixar de dictar classes als alumnes per exigir el compliment dels compromisos salarials o laborals de part del Govern Nacional. El president de -FECODE-, Federació colombiana d'educació, va amenaçar amb mobilitzacions en cas que aquesta proposta començàs a prendre el vol. "Si cal sortirem al carrer, perquè el Centre Democràtic no pot anar colpejant la llibertat que tenim els ciutadans de protestar. Tenen una persecució contra els mestres de Colòmbia i contra el moviment sindical del magisteri, llavors ens veuríem perjudicats, però no ens quedarem quietes en aquest escenari ", ha manifestat.

EQUADOR

Representants de diversos sectors de la societat equatoriana realitzen diferents manifestacions, concentracions... Mestres jubilats realitzen una asseguda, en reclamació del pagament de les seves pensions, ajuntant-se així als mestres que porten una vaga de fam per l'incompliment del pagament dels seus incentius i el rebuig a l'intent del govern de pagar-los amb bons.

Cal recordar la revolta i protestes de la població, contra les retallades imposades, per les polítiques de l'FML, i que el seu president, Lenin Moreno, no dubtà a executar. Les protestes varen acabar amb la derogació de retallades contra el poble.

BRASIL

Moltes coses han canviat en tots els àmbits al Brasil amb l'arribada a la presidència de Jair Bolsonaro. L'educació no en podia quedar al marge i una de les propostes va ser el programa del govern federal que incentiva la creació d'escoles civicomilitars en estats i municipis. Això va provocar reaccions de treballadors, parlamentaris i especialistes en educació.

A Brasília el model va ser aplicat a l'inici de l'any i va haver-hi rebuig per part de pares i professors. El dia 13 d'agost, les centrals sindicals del Brasil, convocaren una vaga contra la reforma de la "Previdència", que retirava drets en matèria de seguretat social per als futurs jubilats i pensionistes del país.

En aquest marc, els sindicats de l'educació de Brasil CNTE, FASUBRA, SINASEFE, ANDES, i CONTEE instaren a la paralització d'activitats en el sector educatiu, contra les retallades en l'educació bàsica i superior que duia endavant el govern brasiler.

Diverses han estat les vagues, fins i tot generals, i marxades realitzades per tot Brasil. Els estudiants han protestat contra la privatització de l'ensenyament i la reforma de pensions. (Com veiem, alguna cosa no pas aliena a la nostra realitat). Ha estat impressionant veure la quantitat enorme de persones que varen aglutinar totes les manifestacions.

<https://foter.com/ffff/photo/2503191019/6bb0b82ee4/>

Entre tantes coses, em va cridar l'atenció la retallada de 1.450 milions d'educació per a universitats. Això afecta, principalment, a la formació de professors de les prop de 40 llicenciatures en el camp de l'Educació en diverses institucions públiques brasileres, que permeten que camperols, indígenes, "quilombolas" [integrants de comunitats ancestrals d'afrodescendents] i membres de comunitats riberenques ingressin a les universitats.

XILE

En el mes de juny d'enguany, l'atur de docents entrava en la seva sisena setmana, què demanaven els professors? Aquestes eren, entre altres, les seves reivindicacions:

- Estat dels planters. Solucions a seriosos problemes que enfrontava l'educació, com "col·legis amb plagues de ratolins, deteriorament sever en la infraestructura, classes en sales amb temperatures extremes i manca de materials bàsics".
- Modificació curricular. Els docents rebutgen «l'aberrant modificació curricular» que s'havia anunciat durant el mes de maig que contemplava l'eliminació d'Història, Educació Física i Art com a assignatures obligatòries per a tercer i quart curs de l'educació mitjana (batxillerat).
- Deute històric. «El deute històric és una enorme injustícia amb els nostres col·legues més antics», diu la nota del Col·legi de Professors. Segons explica el text, aquest problema «sorgeix pel desconeixement per part de l'Estat al reajustament salarial, que des

de 1981 haurien d'haver rebut els professors per concepte del Decret Llei 3551, que va establir una alça de fins a un 90% del sou base per a tots els funcionaris públics». No obstant això -diu el document-, després del traspàs de les escoles i liceus públics als municipis, el reajustament acordat va ser desconegut pels nous sostenidors i els docents no varen rebre aquest benefici, "danyant els seus ingressos mensuals i més tard les seves pensions".

- Bons. El Magisteri demana el pagament de bons a la menció d'educadors diferencials (especials) – un 94% de dones- i de pàrvuls. Sobre això, el subsecretari d'Educació, Raúl Figueroa, va informar a la premsa que el Ministeri d'Educació no comptava amb els recursos per a lliurar un bo a aquests educadors. Una altra demanda que tenien és l'agilització del bo a l'incentiu a la jubilació per a professors que estaven en edat de jubilació. Segons el Ministeri d'Educació, després de les mobilitzacions, se'n donaria un al juliol, i l'altre al gener de 2020.
- Estabilitat laboral. «La precarització de la feina docent s'expressa també en les formes de contractació», diu un portaveu del Col·legi de Professors. El Magisteri explica que hi ha dues formes en què s'expressa la inestabilitat laboral dels educadors. Una és l'anomenat «docent a contractes» que, comenten, «consagra una odiosa discriminació als que compleixen iguals funcions i responsabilitats que els titulars». Segons els manifestants, hi ha casos de professors amb 20 anys en aquesta injusta condició de contracte.

- Doble avaluació docent. Els educadors, a més, demanen posar fi a la doble avaluació docent. En un document, expliquen que en l'actualitat els docents són sotmesos a dos processos d'avaluació regulats per dos sistemes diferents: la Llei 19.961 (sobre avaluació docent, «docents més») i la Llei 20.903 (carrera docent). «Tots dos sistemes d'avaluació tenen com a conseqüència per al professorat acomiadaments o sumes salarials. L'altra modalitat és la de «dobles contractes», que es fan amb un mateix ocupador, argumentant «extensions horàries sota la modalitat de contracte».

ARGENTINA

Docents i estatals defineixen mesures de força. Una vegada més la voluntat política és que la crisi la paguin les treballadors i els treballadors.

Implica un deute salarial que suposa part de l'*aguinaldo* no percebut en el mes de desembre del 2018 i la treu en el salari del concepte "material didàctic" (suma en negre que va ser part de l'acord paritari anterior). La docència s'enfronta a una proposta salarial que la deixa un cop més per sota de la línia de pobresa. Les lluites, des de l'arribada a la presidència de Mauricio Macri, no han cessat, des de l'atur de 48 h al març de 2017 convocat per CTERA en reclam a l'obertura de la paritària nacional docent, incrementant-se des del mes de març i més encara des la mort de dos mestres, al retorn d'una jornada de lluites i protestes. Així es va convocar Atur Nacional Docent i Marxa Nacional el dia 24 d'octubre.

El pressupost té previst:

- El 77% menys en Infraestructura.
 - 68% menys en Edificis per a Jardins Infants.
 - 69% menys en Aprendre Connectats - Connectar Igualtat –
 - 36% menys en Formació Docent - 60% menys en Programes Socioeducatius. - 35% menys en Bèquies per als estudiants.
- A aquesta realitat crítica per a l'Educació Pública a Argentina s'hi afegeix:
- El perill que corre la jubilació docent. - L'amenaça de congelació del Fons d'Incentiu Docent i el Fons Compensador. - La urgent convocatòria a paritàries provincials, a les províncies en conflicte, per discutir salaris i condicions laborals. - La necessitat que el Govern Nacional apliqui a les escoles, segons la Llei vigent, l'Educació Sexual Integral. - El cessament immediat de tota forma de precarització laboral i acomiadaments en Educació. - El rebuig a l'Operatiu Aprendre i a les marxades i contramarxes del Govern Nacional i del Ministeri d'Educació en la seva aplicació. - El rebuig a qualsevol tipus de privatització i mercantilització de l'Educació Pública.
- Privatització de l'Educació <https://youtu.be/9aQlyw6zgQ>

VENEÇUELA

FTUV a través DE LA COORDINACIÓ MANIFESTA: els baixos sous, ajustos a les taules salarials, convenis d'atenció a la salut, millora de les condicions laborals, educació de qualitat, ciència i tecnologia, entre d'altres aspectes que inquieten el col·lectiu.

EL SALARI DELS DOCENTS VENEÇOLANS "HA ESTAT POLVORITZAT"

L'atur docent de 48 hores convocat per a la setmana del 21 d'octubre va tenir un abast del 85% i 90% en tot el país, i va tenir tant d'èxit que va fer que el Ministeri d'Educació convoqués a una taula de comissió tècnica.

"A Veneçuela, els mestres estem vivint un atur convocat pel mateix ministre", segons Gricelda Sánchez, mestra i secretària de Reclams de la Federació Veneçolana de Mestres

Durant aquesta primera setmana de classes més del 90% dels mestres no es van presentar en les institucions. tot es deu al fet que molts s'han anat del país i uns altres es van quedar però estan treballant en altres àrees, molts han renunciat, hi ha renunciades massives, hi ha acomiadaments massius perquè simplement deixen d'impartir classes, perquè lamentablement amb aquest sou.

Es podria continuar enumerant, però crec que això ens serveix, juntament amb els diferents articles de la revista, per donar-nos una idea de les lluites i interessos contraposats en el món de l'educació.

Davant dels que conceben l'educació com una mercaderia, voldria acabar amb una frase de Pablo Freire a: Pedagogia de l'Autonomia. Sabers necessaris per a la pràctica educativa:

"Som professor a favor de la decència contra la desvergonya, a favor de la llibertat contra l'autoritarisme, de l'autoritat contra el llibertinatge, de les llibertats contra la dictadura de dreta o d'esquerra.

Som professor a favor de la lluita constant contra qualsevol forma de discriminació, contra la dominació econòmica dels individus o de les classes socials.

Som professor contra l'ordre capitalista que va inventar aquesta aberració: la misèria en abundància.

Malgrat tot, som professor a favor de l'esperança que m'anima"

*Informacions aparegudes a:

- Resum (diari) Llatinoamericà i del Tercer Món.
- Altres veus en educació.
- Plataforma digital de la Confederació d'Educadors Americans (CEA).
- Premsa organitzacions sindicals docents.